

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS
Stegne 7
1000 Ljubljana

Ljubljana, 7. 10. 2024

Zadeva: Pripombe k geografskim analizam 2024 za posodobitev seznamov naselij brez cenovnih obveznosti na upoštevnom trgu 1 in dereguliranih naselij na upoštevnom trgu 3b

Zveza: Opr. št. 38240-3/2024/1 in št. 38240-4/2024/1

Spoštovani.

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS je dne 6. 9. 2024 objavila oba predloga novih seznamov, s katerimi skladno z regulatornima odločbama št. 38241-1/2022/26 in št. 38241-2/2022/26 širi seznam naselji, na katerih se bodisi umika cenovna regulacija ali pa regulacija v celoti.

Glede na to, da so kriteriji za umik regulacije opredeljeni z regulatornima odločbama, na kateri žal nimamo nobenega vpliva, seznamov naselij niti ni smiselno vsebinsko komentirati, če je AKOS uporabil z odločbama opredeljena kriterija.

Vendar pa, enako kot smo poudarili že v javnem posvetu obeh analiz za upoštevna trga 1 in 3b, menimo, da uporabljeni kriteriji (t.i. modified greenfield approach), niso vzdržni in je njihova nadaljnja uporabna lahko v mnogo naseljih škodljiva ter ne prinaša prav nobenih koristi za gospodinjstva. Namreč vidno je, da je mnogo (»pol-ruralnih«) naselij takšnih, da je na voljo le bakreno širokopasovno omrežje trenutnega OPTM, na katerem gostuje en operater (preko LLU), to bakreno omrežje omogoča nizke hitrosti do 16 Mbits, v naselju je pa tudi koaksialno omrežje, ki omogoča nekoliko višje hitrosti 120 Mbits - in s tem so na voljo tri infrastrukture ter je z ostalima kriterijema tržnih deležev zadoščeno, da je naselje deležno deregulacije (cenovne ali popolne). Koaksialni kabel se mnogokrat sploh ne nahaja v kabelski kanalizaciji, kar pomeni, da ni na voljo zakonsko regulirane kabelske kanalizacije za najem. Tudi je treba še in še poudarjati, da je najem kabelske kanalizacije na podlagi ZEKom-2 svojevrsten izziv – tako če se najema pri operaterjih elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev ali pa pri drugih pravnih subjektih (lokalne skupnosti, lastniki druge infrastrukture). Dalje je treba ugotoviti, da ima OPTM za dostopovno kabelsko kanalizacijo dve veleprodajni ceni za najem, pri čemer je cena najema na dereguliranih področjih kar enkrat dražja in znaša 164,42 EUR/km vs. regulirana cena najema, ki znaša 72,09 EUR/km (na kar smo opozorili AKOS ter je s tem viden učinek ex ante (de)regulacije, ki naj ga

sanira po mnenju AKOS ex post regulacija). Ker je omrežje OPTM bakreno, to najverjetneje pomeni, da ni komercialno zanimivo za (novo)gradnjo (razpršenost gospodinjestev npr.), razvezava zanke tudi ni več mogoča ali razumna ter dolgoročno vzdržna. Koaksialno omrežje pa nudi višje hitrosti in dobro konkurira bakrenemu omrežju, s to pomanjkljivostjo, da se ne nahaja v kabelski kanalizaciji.

Kar se cene najema dostopovne kabelske kanalizacije, ki jo ponuja OPTM tiče, sta do 1.9.2024 obstajali 2 ceni mesečnega najema (enaka za WLA in WLA-D), danes so kar 3:

- 72,09€ EUR/km za najem kabelske kanalizacije na reguliranih področjih skladno z WLA
- 164,42 EUR/km, ki velja za najem kabelske kanalizacije na dereguliranih področjih, skladno z WLA-D (ceno je po zatrjevanjih OPTM tiho potrdil tudi AKOS, ki je potrdil tudi pol nižjo regulirano ceno najema)
- 131,91 EUR/km, ki je do 1.9.2024 velja za najem kabelske kanalizacije za gradnjo mobilnih omrežij, ki je po svojem svojstvu najbližje dostopovnemu omrežju (in je od 12.9.2024 izenačena s ceno na dereguliranih področjih – t.i. FTTN kabelska kanalizacija).

Za ceno regulirane kabelske kanalizacije veljajo principi regulacije LRE 2023 (tako opredelil AKOS), za najem na dereguliranih področjih pa stroškovna cena, za najem za gradnjo mobilnega omrežja pa pošteni in razumni pogoji in slednja dva principa sta kot kaže izenačena šele od 1.9.2024 dalje. Gradnja z najemom kabelske kanalizacije OPTM se je na dereguliranih področjih podražila za več kot 20%.

Če bo to naselje cenovno deregulirano (trg 1), se operaterju, ki bi morebiti imel interes graditi lastno omrežje (ne LLU) ter uporabiti kabelsko kanalizacijo v lastni OPTM, to ne izplača (cena najema previsoka). Če v času cenovne deregulacije ni prisoten niti z LLU, tudi v bodoče ne bo, najem z bitnim tokom v tem naselju kot alternativa pa operaterja brez lastnega omrežja finančno prekomerno izčrpava. Če je prisoten z bakrenim LLU, bo to ostal do nadaljnjega, če bodo komercialni pogoji še sprejemljivi, gradil pa verjetno ne bo zaradi nove cene najema kabelske kanalizacije. Vse to ima posledice za gospodinjstva in njihovo izbiro, sploh če se bo en operater umaknil ter četrti že danes ni prisoten, ali pa se bosta dva združila in bosta v naselju na voljo le še dva, kar pa ne pomeni da bosta 2 na voljo za vsa gospodinjstva v naselju.

Če bo to naselje deregulirano (trg 3b), naj spomnimo izhodišče, da naselje najverjetneje ni bilo zanimivo za gradnjo že pred deregulacijo (ne LLU ne gradnja lastnega omrežja, druga kanalizacija pa ni na voljo). Zaradi visokih veleprodajnih cen najema dostopa z bitnim tokom, bo operater brez lastnega omrežja prisiljen premisliti ali se mu še izplača biti prisoten na takšnem območju. Tudi to ima neposreden negativen vpliv na izbiro za gospodinjstva.

Navedeno bi moral v kontekstu regulacije zelo resno vzeti v ozir AKOS.

Lep pozdrav,

Gregor Krsmanović, prokurist

Špela Dekleva, Višja ekspertka za regulativne in institucionalne zadeve